Кімната, що нагадує сновидіння, справді духовна кімната, незворушна атмосфера якої ледь відтінена рожевим і блакитним.

Душа приймає в ній ванни лінощів з ароматом жалю і бажання. Щось сутінкове, синюване й рожевувате; сон пристрасті під час затемнення.

Меблі стали видовжені, відсторонені, мляві. Здається, меблі також бачать сни; комусь вони здаються наділеними сомнамбулічним життям, як рослини та мінерали. Тканини говорять німою мовою, як квіти, як небеса, як заходи сонця. Жодної художньої потворності на стінах. Для чистої мрії, для враження, що не піддається аналізу, чітке й позитивне мистецтво є святотатством. Тут все втілює в собі достатню ясність та ніжну таємничість гармонії.

Ледь вловимий щонайтонший аромат, до якого додається легкий запах вологи, розлито в повітрі, де дрімотний дух заколисується відчуттями оранжерейного тепла.

За вікнами перед ліжком мусліновою вуаллю рясно ллється дощ, струмуючи білосніжними каскадами. На ліжку лежить божество, повелителька снів. Але звідки вона тут? Хто її привів? яка магічна сила підняла її на трон мрій і пристрастей? Та хіба не байдуже? вона тут! я впізнав.

Ось вони, ці очі, вогонь яких пронизує сутінки; хитрі й підступні очиці, які я впізнаю за їхньою диявольською злістю! Вони притягують, закріпачують, пожирають необережний погляд кожного, хто наважиться їх розглядати. Як часто я вивчав ці чорні зорі, охоплений допитливістю й захватом.

Якому доброму духу я маю проголошувати осанну в оточенні таємниці, тиші, спокою й аромату? Яка насолода! те, що ми зазвичай звемо життям, навіть в його найщасливіших проявах, не має нічого

спільного з тим вищим життям, що його я тепер спізнав і яке вбираю хвилина за хвилиною, секунда за секундою.

Але ж ні! нема більше хвилин, немає секунд! Час розчинився; панує Вічність, вічність задоволення.

Нараз двері здригнулися від жахливого, тяжкого удару, і, як то буває у пекельних снах, він здався мені ударом киркою, що вгрузла мені в живіт.

І тут увійшов Привид. То був судовий виконавець, що з'явився, аби катувати мене іменем закону; або мерзенна конкубіна, що взялась голосити про злидні й нагромаджувати банальність свого життя на мою печаль; або ж кур'єр від видавця журналу, який вимагав решту рукопису.

Райський прихисток, божество, володарка мрій, Сильфіда, як казав великий Рене[1], уся ця магія зникла від брутального удару Привида.

Який жах! так! так! пригадую! ця буда, ця обитель вічної нудьги справді моя. Ось недолугі, запилені, зламані меблі, камін без вогню й без жару, весь запльований; похмурі вікна, де краплі дощу залишили патьоки на запиленому склі; рукописи, покреслені й незавершені; календар зі зловісними датами, поміченими олівцем!

І цей дух іншого світу, від якого загострюються чуття і я чманію, на жаль! його заступив огидний сморід тютюну разом з якоюсь нудотною пліснявою. Тепер тут усе пропахло тлінню запустіння.

У цьому світі, такому тісному й переповненому відразою, єдина знайома мені річ посміхається: фіал з опійною сумішшю, моєю давньою жахною подругою, яка, на жаль, як і всі подруги, щедра на пестощі й зради.

О! так! Час повернувся; зараз Час суверенно панує; і разом з огидним старцем повернувся весь його диявольський кортеж Спогадів, Жалю, Спазмів, Страхів, Тривог, Кошмарів, нападів Люті й Неврозів.

Запевняю вас, зараз секунди відраховуються ясно та урочисто, і кожна, зриваючись з маятника, промовляє; "Я – саме Життя, нестерпне, невблаганне Життя!"

Лише одна секунда людського життя покликана сповістити добру вість, яка в кожного викликає незбагненний страх.

Так, Час править; він відновив свою брутальну диктатуру. Він підганяє мене, ніби вола, своєю острогою; "Давай, ворушися, скотино! Трохи попітній, рабе! Поквапся, проклятий!"